

Leefsituatie Kromhout

SITUATIE NAJAAR 2020 – OORDEEL BEWONERS

Inhoud

1. Conclusies
2. Leefbaarheid
3. Overlast
4. Veiligheid
5. Beheermaatregelen

Een jaar geleden onderzochten wij, het Onderzoekcentrum Drechtsteden, de leefsituatie van het Kromhout en omgeving. Dat was naar aanleiding van de verhuizing van de dagopvang van het Leger des Heils naar het Kromhout eind 2018. Dat onderzoek hebben we nu herhaald en de resultaten ervan leest u in deze factsheet. Hiermee beschikt de gemeente Dordrecht over een geactualiseerd inzicht in de leefsituatie van het gebied volgens de buurtbewoners: de ervaren leefbaarheid, overlast en veiligheid.

1 Conclusies

Op basis van de afgenomen enquête onder omwonenden en analyse van de politiemeldingen trekken we de volgende conclusies:

- In het gebied Kromhout en omgeving staat de **leefbaarheid duidelijk onder druk**. Net als in de vorige meting blijkt de buurt op veel punten duidelijk minder gunstig te scoren dan de rest van de Binnenstad of Dordrecht als geheel. Buurtbewoners geven een lager rapportcijfer voor het prettig wonen in de buurt en per saldo zien veel meer mensen de buurt achteruit gaan dan vooruit. Ook ervaren de buurtbewoners vaker zelf veel overlast van onder meer rommel op straat, rondhangende jongeren en drugshandel/-gebruik dan inwoners van andere wijken. De groep die zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt is ook nog steeds meer dan twee keer zo groot dan in de rest van Dordrecht. Tot slot, de politie ontvangt uit het Kromhout en omgeving naar verhouding veel overlastmeldingen.
- Als we kijken naar de buurtontwikkelingen in de afgelopen 12 maanden dan zien we dat een **kleine groep buurtbewoners** een vooruitgang bespeurt. Zowel de groep die aangeeft dat de leefbaarheid is toegenomen als de groep die zegt dat de overlast is afgenomen zijn groter geworden. Dit zien we echter nog niet terug in het rapportcijfer voor de leefbaarheid of in de indicatorscore sociale overlast. Een volgende meting kan uitwijzen hoe dit zich ontwikkeld.
- Daarnaast zien we een aantal duidelijke **positieve ontwikkelingen** in de buurt. Zo'n 20% tot 30% van de omwonenden geeft aan dat genomen beleidsmaatregelen hebben geleid tot een afname van de overlast. Dit geldt vooral voor de verhuizing van Yulius, het cameratoezicht, extra inzet van handhaving / politie en het verwijderen van zwerfvuil. Ook positief: omwonenden die een melding van overlast hebben gedaan zijn nu veel vaker tevreden over de afhandeling van een gedane melding. Ze geven aan dat er naar ze wordt geluisterd en dat er wat aan de situatie wordt gedaan.
- Waar vorig jaar nog 60% van de buurtbewoners graag aanvullende **beheermaatregelen** zag, wil nu nog 40% dat. Omwonenden noemen net als vorig jaar vooral: meer toezicht, strengere handhaving en meer camera's. Zo'n 5% van alle omwonenden ziet het Leger des Heils het liefst helemaal uit de buurt verdwijnen en een vergelijkbare groep ziet liever maatregelen richting andere voorzieningen in de buurt, zoals het Eitrees buurthuis, de supermarkt, het casino en de coffeeshop.

Onderzoeksverantwoording

Voor dit onderzoek benaderden we in het najaar van 2020 alle huishoudens in de straten rondom de dagopvang van het Leger des Heils. We vroegen hen om de enquête digitaal of schriftelijk in te vullen. Van de in totaal 480 benaderde huishoudens, vulden 202 de vragenlijst in (respons 42%). We hebben de uitkomsten gewogen naar leeftijd en geslacht, zodat ze een betrouwbaar beeld geven van wat er leeft in de buurt. In deze rapportage vergelijken we de uitkomsten vooral met die uit de vorige meting. Daarnaast leggen we ze een aantal keer naast de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor voor de Binnenstad en Dordrecht als geheel. Dat onderzoek is een jaar eerder, in het najaar van 2019, uitgevoerd.

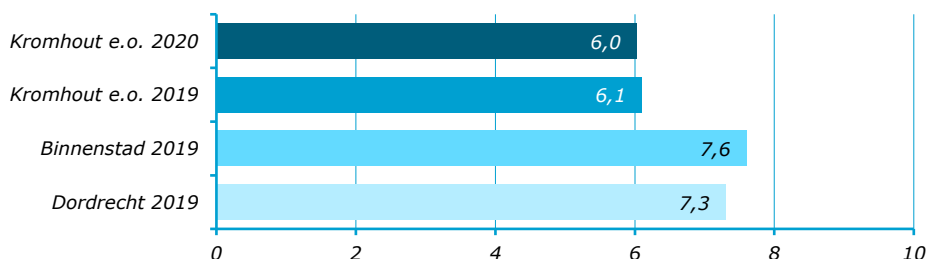
2 Leefbaarheid

Binnen het thema 'leefbaarheid' stelden we in de enquête drie vragen: over het prettig wonen in de buurt, het rapportcijfer daarvoor en de ontwikkeling van de leefbaarheid in de afgelopen 12 maanden.

Rapportcijfer prettig wonen stabiel

In figuur 1 zetten we de drie gebieden Kromhout e.o., Binnenstad en Dordrecht totaal tegen elkaar af. De bewoners van Kromhout e.o. geven dit jaar een vergelijkbaar rapportcijfer voor het prettig wonen in de buurt als vorig jaar. Net als vorig jaar ligt het rapportcijfer voor het Kromhout e.o. duidelijk lager dan in de Binnenstad en Dordrecht als geheel. De score van de Binnenstad is ook meteen de hoogste score die in Dordrecht wordt behaald; Wielwijk scoort met een 6,6 het laagste van de elf Dordtse wijken.

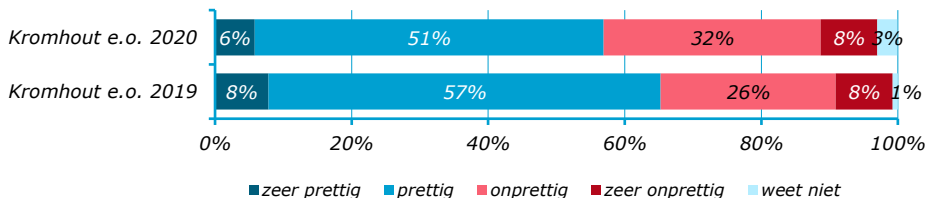
Figuur 1 Rapportcijfer voor het prettig wonen in de buurt

Prettig wonen in de buurt

Figuur 2 toont het aandeel respondenten dat prettig woont in de buurt. We zien dat 8% van de respondenten aangeeft het wonen in deze buurt als zeer onprettig te ervaren en 32% als onprettig. Bij elkaar opgeteld betekent dit dat één op de vier bewoners van mening is dat het er niet prettig wonen is (40%). Vorig jaar was dat 34%.

Figuur 2 Wonen op het Kromhout e.o.

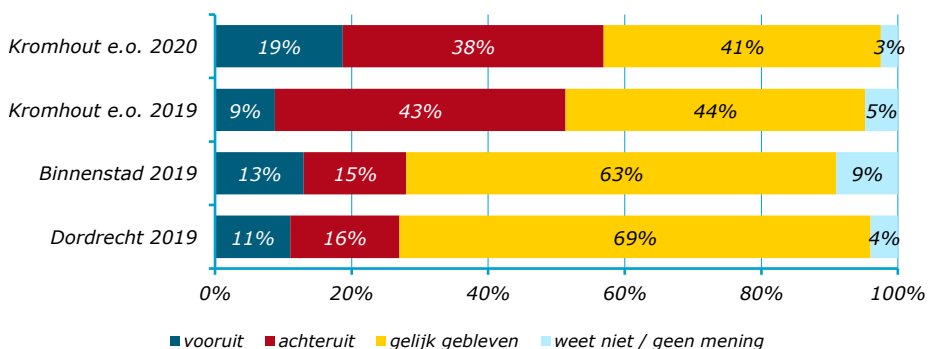

Toelichting: geen gegevens bekend voor Dordrecht of de Binnenstad

Ontwikkeling leefbaarheid

De laatste enquêtevraag bij het onderdeel leefbaarheid was: hoe heeft de leefbaarheid in het afgelopen jaar zich ontwikkeld? Figuur 3 toont dat twee op de tien bewoners van het Kromhout e.o. vindt dat de leefbaarheid in het afgelopen jaar vooruit is gegaan. Dat is niet alleen een duidelijke verbetering ten opzichte van vorig jaar, toen slechts 9% oordeelde dat de buurt vooruit was gegaan. Ook is dat een hoger percentage dan elders in Dordt.

Figuur 3 Ontwikkeling leefbaarheid in het afgelopen jaar

3 Overlast

Bij het vragen naar ervaren overlast hanteert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) al een aantal jaren de methode om eerst te vragen óf een vorm van overlast voorkomt in de buurt en vervolgens in welke mate men er zelf last van ervaart. We passen die methode ook toe in de vragenlijst voor het Kromhout, waardoor de uitkomsten goed te vergelijken zijn met CBS onderzoeken met uitkomsten voor de Binnenstad en Dordrecht.

Zelf ervaren overlast

In tabel 1 zien we dat de bewoners van het Kromhout e.o. nu even veel overlast ervaren als een jaar geleden. De enige verandering is dat nu meer bewoners aangeven dat overlast van buurtbewoners voorkomt in de buurt; het aandeel bewoners dat er zelf veel overlast van ervaart is wel gelijk gebleven. Dit betekent ook dat het verschil met de Binnenstad als geheel ook blijft bestaan.

Tabel 1 Type overlast komt voor in de buurt (%) en zelf ervaren overlast (% veel)

	Kromhout eo 2020		Kromhout eo 2019		Binnenstad 2019	
	komt voor	veel overlast	komt voor	veel overlast	komt voor	veel overlast
rommel op straat	91	47	92	51	71	10
bekladding van muren/gebouwen	43	8	41	8	41	5
vernietiging straatmeubilair	19	4	19	4	26	1
sociale overlast van						
buurtbewoners	63	22	45	21	30	6
rondhangende groepen jongeren	60	25	69	27	39	12
dronken mensen op straat	76	35	78	33	70	14
mensen op straat lastig gevallen	53	22	45	18	24	5
drugsgebruik of drugshandel	70	32	75	35	56	14
andere buurtproblemen						
beschadiging aan auto/diefstal vanaf auto	24	8	26	6	n.b.	n.b.
verwarde mensen, zwervers, daklozen	82	40	78	40	n.b.	n.b.
brandstichting	7	0	2	1	n.b.	n.b.

Gekleurde score (24): Kromhout scoort beter/slechter dan het gemiddelde van de Binnenstad.

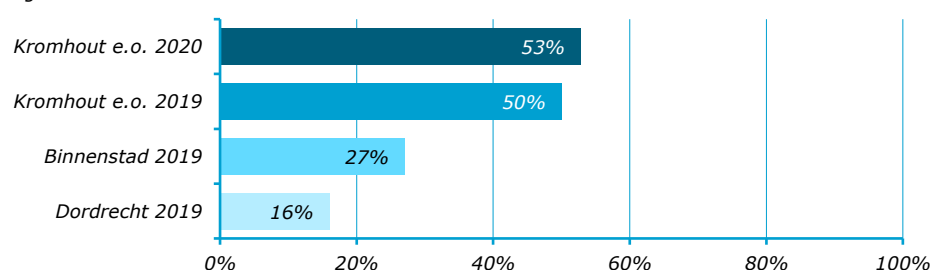
Onderstreepte score (24): Kromhout scoort in 2020 beter/slechter dan in 2019

Toelichting: zelf veel overlast gepercentageerd over alle respondenten, n.b. = geen gegevens beschikbaar.

Schaalscore veel sociale overlast

De schaalscore "veel sociale overlast" geeft het aandeel mensen weer dat zelf veel overlast ervaart van buurtbewoners, rondhangende jongeren, dronken mensen op straat, mensen die op straat worden lastiggevallen en drugshandel en -gebruik. Iets meer dan de helft van de bewoners ervaart zelf veel last van minimaal één van deze vijf vormen van overlast – wat vergelijkbaar is met vorig jaar. De sociale overlast ligt twee keer zo hoog als in de Binnenstad en drie keer zo hoog als in Dordrecht als geheel. De wijk Dubbeldam kent de laagste sociale overlast (4%), de Noordflank de meeste (30%).

Figuur 4 Schaalscore "veel sociale overlast" in de buurt

Veel sociale overlast

Hoe hoger de score op deze schaal, hoe meer overlast wordt ervaren. Optelling van het antwoord "ervaart veel overlast" op de vragen:

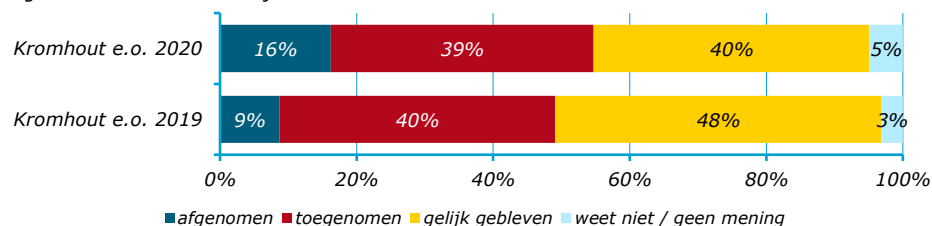
- dronken mensen op straat.
- drugsgebruik of drugshandel.
- mensen in de buurt worden op straat lastiggevallen.
- overlast door rondhangende jongeren.
- overlast door buurtbewoners.

De percentages in figuur 3&4 zijn gebaseerd op dezelfde vraag in de enquête, maar de gepresenteerde cijfers verschillen. Dit komt doordat in figuur 4 elke respondent maar één keer meetelt, ongeacht of deze persoon veel overlast ervaart van maar één of van alle vijf vormen van overlast.

Ontwikkeling overlast

Figuur 5 toont de ontwikkeling van de ervaren overlast in de afgelopen 12 maanden. Net zoals een jaar geleden, geven vier op de tien omwonenden aan dat de overlast is toegenomen. Tegelijkertijd is het aandeel dat oordeelt dat de overlast in z'n algemeenheid is afgenomen juist bijna verdubbeld.

Figuur 5 De overlast in mijn buurt is...

Toelichting: geen gegevens van Dordrecht of de Binnenstad

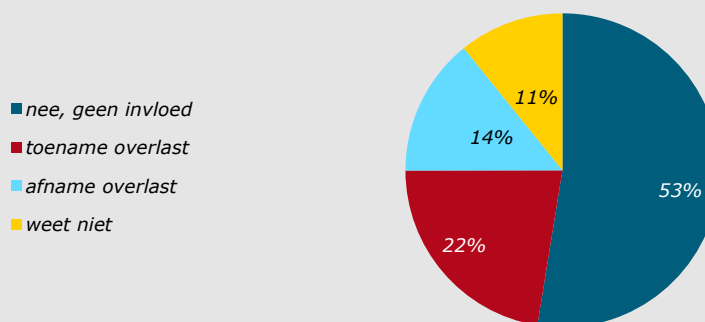
Ervaren overlast en corona

Ten tijde van de corona-uitbraak waren mensen meer thuis en uit ander onderzoek blijkt dat ze daardoor meer overlast rondom de eigen woning wordt ervaren dan voorheen. Het is goed om dat in het achterhoofd te houden wanneer we cijfers uit 2019 vergelijken met die uit 2020. In de vragenlijst hielden we hier op twee manieren rekening mee. Alles bij elkaar zien we geen groot corona-effect.

Inschatting respondenten

We vroegen respondenten om zelf een inschatting te maken van invloed van corona op de door hen ervaren overlast. Figuur 6 laat zien dat de helft van de mensen oordeelt dat het geen invloed heeft gehad op de ervaren overlast. De groep die oordeelt dat de overlast toenam door de corona is wat groter dan de groep die vindt dat de overlast wat afnam. Uit de toelichting die respondenten gaven blijkt dat de overlast afnam doordat er minder mensen op straat waren en mensen uit de opvang in een hotel verbleven. Ongeveer de helft van de mensen die een toename van de overlast signaleren geven aan dat dit komt doordat ze meer thuis zijn.

Figuur 6 Heeft de corona-uitbraak invloed gehad op de overlast in mijn buurt?

Controlevraag over thuis zijn

Daarnaast stelden we iedereen de volgende vraag: Bent u, vergeleken met een jaar geleden, nu vaker of minder vaak thuis? Bijna de helft (48%) geeft aan dat ze bijna even vaak thuis zijn als een jaar geleden en bijna evenveel personen (44%) geven aan dat ze nu vaker thuis zijn dan een jaar geleden. Ongeacht of mensen vaker of even vaak thuis zijn: het saldo van de mensen dat oordeelt dat de overlast is toegenomen dan wel afgenomen is steeds ruim 20% (tabel 2).

Tabel 2 Ervaren overlast, naar hoeveel men thuis is vergeleken met een jaar geleden

hoeveel thuis	toename overlast	afname overlast	saldo
even vaak	43%	21%	+22%
meer	35%	11%	+24%
hele buurt	39%	16%	+23%

Gedetailleerdheid politiemeldingen

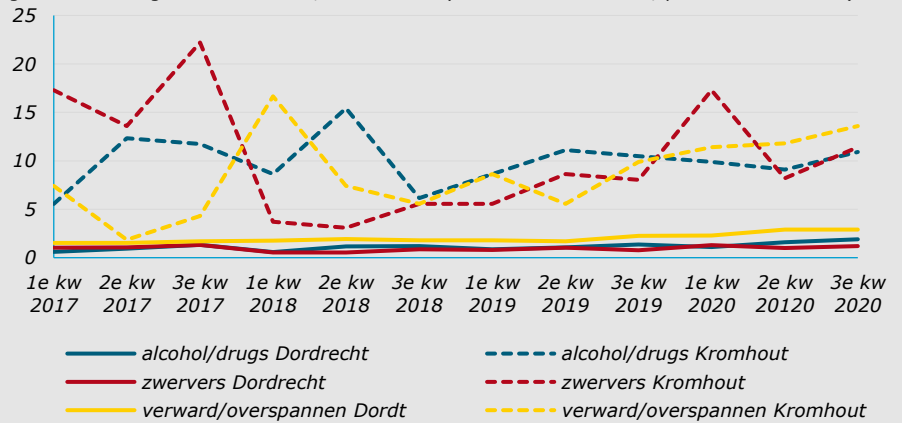
De politiemeldingen die we hebben geanalyseerd gaan tot op straatniveau. Voor de meeste straten in het onderzoeksgebied is dat geen probleem, maar wel voor de straat Kromhout. Die loopt namelijk door aan de noordzijde van de Sint Jorisstraat. In de analyse van de politiecijfers hebben we daarom de hele straat Kromhout meegenomen.

Meldingen van overlast bij politie

We hebben in de politieregistraties van de eerste drie kwartalen van de jaren 2017-2020 geanalyseerd hoe vaak er een melding is gedaan van drie vormen van overlast. Om het aantal meldingen te vergelijken met het cijfer van Dordrecht, geven we het weer per 1.000 inwoners.

Onderstaande figuur 7 laat zien dat in 2020 de bewoners van het Kromhout en omgeving duidelijk meer meldingen van overlast bij de politie doen dan andere Dordtenaren. Het aantal overlastmeldingen van zwervers stijgt sinds het derde kwartaal van 2018 gestaag. Dat zien we ook bij het aantal meldingen over zwervers (met een piek in het eerste kwartaal van 2020). De overlast van alcohol en drugs is daarentegen redelijk constant.

Figuur 7 Meldingen over overlast, 2017-2020 (eerste drie kwartalen, per 1.000 inwoners)

Bron: Politiemeldingen, politie Zuid-Holland Zuid.

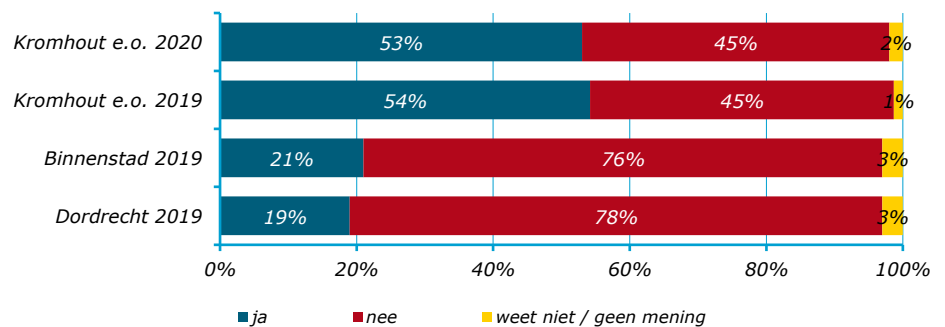
4 Veiligheid

In het vragenblok veiligheid gingen we in op de vraag of men zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, hoe vaak en hoe de veiligheid zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld. Ook stelden we vragen over het doen van meldingen.

Wel eens onveilig in de eigen buurt

Net als een jaar geleden voelt ruim de helft van de bewoners op het Kromhout e.o. zich wel eens onveilig in de eigen buurt (figuur 8). Daarmee is de groep die zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt zo'n 2,5 keer groter dan in de Binnenstad of Dordrecht als geheel. In de wijk Dubbeldam is het aandeel dat zich wel eens onveilig voelt het laagst (9%); op de Noordflank het hoogst (30%).

Figuur 8 Voelt u zich wel eens onveilig in de eigen buurt?

Hoe vaak onveilig

Tabel 3 laat zien dat meer mensen op het Kromhout e.o. zich "vaker" en "soms" onveilig voelen dan inwoners van de rest van de Binnenstad of Dordrecht als geheel. Voor het Kromhout zelf zien we geen ontwikkelingen ten opzichte van vorig jaar. De mensen die zich wel eens onveilig voelen, geven aan dat het vooral komt door dronken en schreeuwende daklozen en verwarde personen die op straat rondhangen.

Tabel 3 Mate waarin men zich onveilig voelt in de eigen buurt (%)

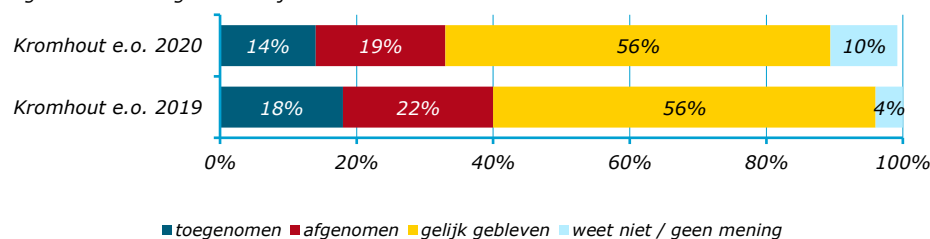
	vaak	soms	zelden	weet niet/geen mening
Kromhout e.o. 2020	11	32	11	0
Kromhout e.o. 2019	9	36	9	0
Binnenstad 2019	2	14	6	0
Dordrecht 2019	3	11	5	1

Gekleurde score (12): Kromhout scoort beter/slechter dan het gemiddelde van de Binnenstad.

Ontwikkeling veiligheid

Het aandeel mensen dat van mening is dat de veiligheid in de eigen de buurt het afgelopen jaar is afgenomen, is nu 19%. Daarmee is de groep iets groter dan de groep die oordeelt dat de veiligheid is toegenomen (14%.) Als we kijken naar het saldo van het aandeel dat een vooruitgang ziet en het aandeel dat een achteruit ziet, zien we geen ontwikkeling ten opzichte van de score van vorig jaar: in 2020 is het saldo 5%-punt (19%-14%) tegenover 4% in 2019 (22%-18%). Net zoals vorig jaar geeft overigens meer dan de helft van de mensen aan dat de veiligheid in de eigen buurt gelijk is gebleven.

Figuur 9 De veiligheid in mijn buurt is...

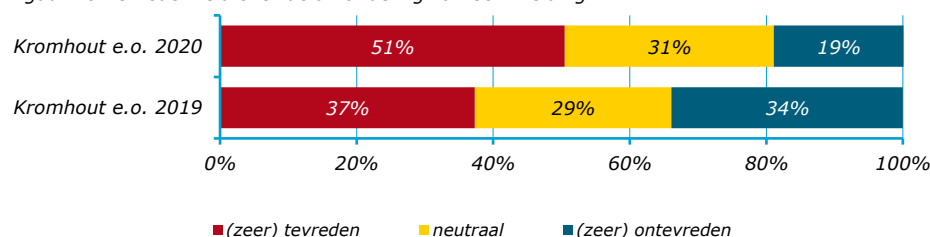
Toelichting: geen gegevens bekend voor Dordrecht

Tevredenheid over afhandeling melding

Zes op de tien respondenten geeft aan in de afgelopen 12 maanden iets te hebben gezien of meegemaakt waarvan ze melding wilden maken bij de gemeente, politie, Leger des Heils of een andere instantie. Zo'n 90% van hen wist waar ze de melding konden doen – een duidelijke verbetering ten opzichte van vorig jaar (75%). Het vaakst wordt de melding gedaan bij de politie (40%), gevolgd door de gemeente (31%) en het Leger des Heils (20%).

Over het geheel genomen is de helft van de mensen die een melding deed (zeer) tevreden over de afhandeling ervan. Ook dat is een duidelijke verbetering ten opzichte van vorig jaar toen nog maar 37% aangaf (zeer) tevreden te zijn. Men is vooral tevreden omdat er snel actie wordt ondernomen, er door de politie goed naar hen wordt geluisterd en het probleem snel wordt opgelost. Tegelijkertijd is ook het aandeel (zeer) ontevreden mensen afgenomen. Zij zijn nog vooral ontevreden omdat er niets met hun melding gebeurt en er verder niks veranderd.

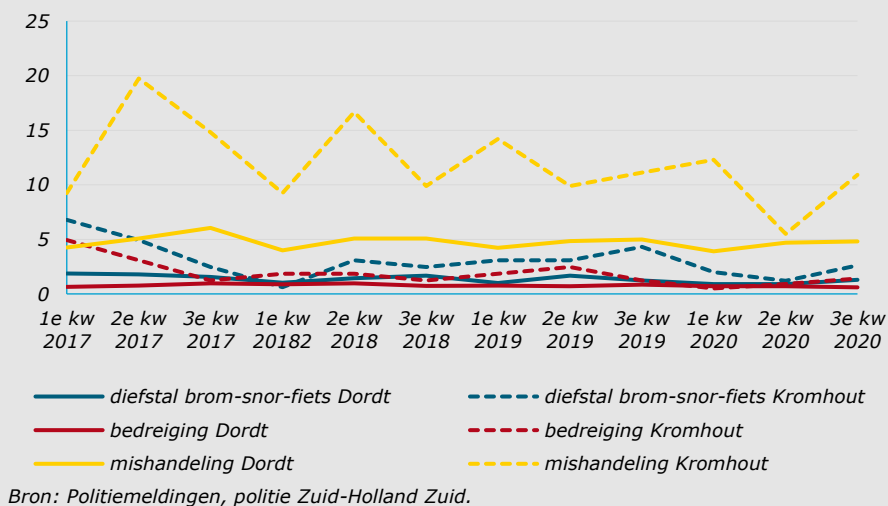
Figuur 10 Tevredenheid over de afhandeling van een melding...

Criminaliteitsmeldingen

Op basis van de criminaliteitsmeldingen bij de politie zien we het Kromhout e.o. eruit springen als we kijken naar het aantal mishandelingen. Dat ligt in deze buurt bijna elk kwartaal op het dubbele als dat van Dordrecht als geheel. Het aantal meldingen van bedreiging en diefstal van snor-, brom- of gewone fietsen ligt op het Dordtse cijfer of iets daarboven. Vergeleken met eerdere jaren lijkt het aantal mishandelingen op het Kromhout e.o. voorzichtig te dalen.

Figuur 11 Meldingen van criminaliteit, 2017-2020 (eerste drie kwartalen, per 1.000 inwoners)

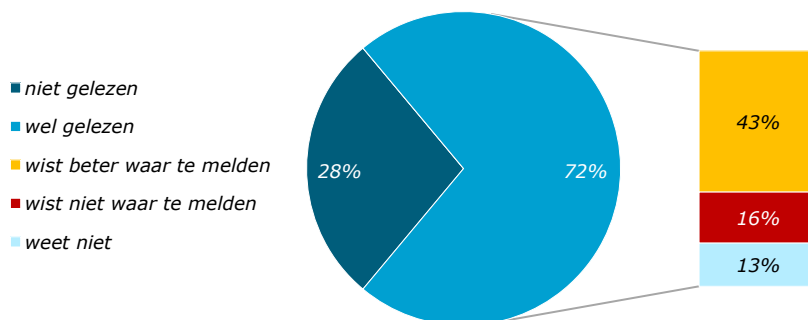
5 Beheermaatregelen

In het vragenblok 'beheermaatregelen' vroegen we aan de respondenten of ze de nieuwsbrief hebben gelezen, of ze wat hebben gemerkt van de genomen beheermaatregelen en of er aanvullende maatregelen moeten worden genomen.

Nieuwsbrief

Net als vorig jaar geeft zo'n driekwart van de omwonenden aan dat zij minimaal één van de nieuwsbrieven heeft gelezen. En vier op de tien mensen die de vragenlijst invulden (43%) wist daardoor beter waar ze de overlast konden melden. Voor 16% gaat dat niet op. Deze cijfers liggen in lijn met de scores van vorig jaar.

Figuur 12 Heeft u de Nieuwsbrieven gelezen en wist u beter waar u een melding kon doen, 2020?

Effect beheermaatregelen

Tabel 5 toont tien beheermaatregelen die sinds de verhuizing van de dagopvang zijn genomen. Dat er cameratoezicht is gekomen, is bijna niemand ontgaan (slechts 14% heeft het niet gemerkt). Ook meer dan de helft van de mensen is op de hoogte van de verhuizing van Yulius en het ingevoerde samenscholingsverbod. De extra inzet op het verwijderen van zwerfvuil en de verhuizing van leger des Heils-cliënten naar elders is de meerderheid ontgaan.

De mensen die een beheermaatregel hebben gezien, konden aangeven wat het effect ervan was op de ervaren overlast. Ruim één op de drie mensen die weten dat Yulius is verhuisd, geven aan dat de overlast daardoor is afgenomen. Ook ervaren drie op de tien mensen een positief effect van het cameratoezicht en de extra inzet op het verwijderen van zwerfvuil. Best opmerkelijk: 17% oordeelt dat de overlast toenam door de extra inzet op het verwijderen van zwerfvuil.

Bijna iedereen heeft minimaal één beleidsmaatregel gemerkt: maar 5% van de omwonenden is van geen enkele beleidsmaatregel op de hoogte.

Tabel 5 Beheermaatregel opgemerkt of gezien (%) en effect op ervaren overlast (%), 2020

	opgemerkt/gezien		overlast			
	nee	ja	nam af	bleef gelijk	nam toe	weet niet
cameratoezicht	14	86	30	47	6	17
verhuizing van Yulius	45	55	36	30	3	31
samenscholingsverbod	47	53	20	48	6	26
extra inzet van handhaving	60	40	22	35	8	35
extra inzet van de politie	62	38	20	42	6	32
beveiliger van het Leger des Heils	63	37	17	34	7	42
extra inzet op verwijderen van zwerfvuil	63	37	29	33	17	21
verhuizing van aantal cliënten naar elders	66	34	26	28	5	41
start verbouwing Leger des Heils	71	29	6	39	5	50
coronamaatregelen (max. 3 personen)	72	28	15	39	16	30

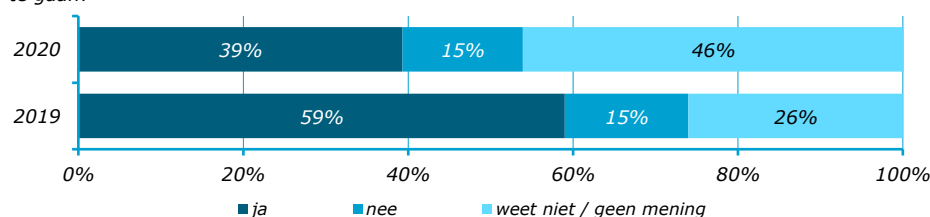
Toelichting: effect op overlast gepercenteerd op aantal respondenten dat de maatregel opmerkte of zag.

Gewenste aanvullende beheermaatregelen

Waar vorig jaar nog zes op de tien omwonenden aangaven het nodig te vinden dat er aanvullende beheermaatregelen werden genomen, is dat nu afgenomen tot vier op de tien. Respondenten konden in een open antwoordblok aangeven waar zij aan denken bij aanvullende maatregelen. Ruim de helft van hen maakte hiervan gebruik (120 personen):

- De meesten geven aan behoefte te hebben aan meer toezicht, strengere handhaving van de politie en/of camera's. Net als vorig jaar wordt aangegeven dat de overlast zich heeft verplaatst buiten het zicht van de camera's en dat er meer controle in de avonduren en nacht nodig is.
- Een op de tien mensen die het open antwoordblok invulden geeft aan dat er wat moet gebeuren met het Leger des Heils, waarbij de meesten het liefst zien dat de opvang uit de buurt verdwijnt.
- Een vergelijkbare groep geeft aan dat er wat moet gebeuren met andere voorzieningen in de buurt, zoals het Eritrees buurthuis, de supermarkt, het casino en de coffeeshop.

Figuur 13 Vindt u dat aanvullende beheermaatregelen moeten worden genomen om overlast tegen te gaan?

dr. Bart van der Aa
december 2020

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl